TOMISLAV IVANČIĆ

KORIJENI HAGIOTERAPIJE

Zaklada Tomislav Ivančić
Zagreb, 2023.

I. UVOD

Metoda hagioterapije i Centar za duhovnu pomoć u Zagrebu, u kojem se ta metoda primjenjuje, imaju svoju pretpovijest.

Od 1971. godine držao sam vjeronauk za mlade u Zagrebu. Brzo sam morao uvidjeti da samo predavanja i diskusije sa srednjoškolcima i studentima ne mijenjaju njihov život niti ih čine iskusnim i zrelim kršćanima. Još je manjkao jedan element. Zato smo počeli čitati Sveto pismo, analizirati ga i u naše susrete uključivati malu spontanu molitvu, poput Molitve vjernika u svetoj misi. Isprva ukočene, te su molitve postajale sve spontanije, počele su izlaziti iz srca, pa su, s jedne strane, zahtijevale dublji evanđeoski život, a s druge strane su k takvom životu vodile.

Postupno se uvidjelo da iz zauzete molitve i obraćenskog života proizlazi nov milosni život, novo moralno djelovanje, novi etos kršćanina, svijest o njegovu kršćanskom identitetu i ljubav za svu kršćansku tradiciju dobivenu od pradjedova putem Crkve. Takva je praksa počela studente oduševljavati. Tako je nastajalo molitveno ozračje

i otkriće molitve kao bitnog elementa vjerničkog života. Ovo je vodilo k iskustvu vjere i svjesnom crkvenom angažmanu. Polako se razvijao molitveni pokret. Pod pastirskim nadzorom zagrebačkog nadbiskupa kardinala Franje Kuharića taj se pokret zdravo razvijao i na poticaj samog nadbiskupa 1979. godine iznjedrio *Seminar za osnovno kršćansko iskustvo* kao model za prenošenje takvog iskustva na sve koji to žele. Nakon šest godina održavanja takvih seminara u zemlji, pozvani smo da ih držimo u Austriji, a onda u Češkoj i Slovačkoj, pa u Njemačkoj, Belgiji i Švicarskoj, te zatim u Sjedinjenim Državama i Kanadi.

Seminar je bio razrađen prema modelu prvog kršćanskog katekumenata koji je oživljen u obredniku »Red pristupa odraslih u kršćanstvo« i predan svim pastoralnim radnicima u Crkvi nakon Drugog vatikanskog sabora kao način priprave odraslih za krštenje. Taj model sam praktično i teoretski razradio u knjizi »Susret sa živim Bogom«, u kojoj sam pokušao dati kateheze i različite vježbe za molitve srcem te način odvijanja evangelizacijskih seminara.

Prvokršćanski katekumenat, kako je opisan u obredniku »Red pristupa odraslih u kršćanstvo«, ima četiri glavna djela: prvi je pretkatekumenat, drugi katekumenat, treći vrijeme čišćenja i prosvjetljenja, a četvrti pristup sakramentima i mistagogija. U prvom dijelu toga modela treba ljudima pokazati probleme i smisao vlastite egzistencije, u drugom ih poučiti u kršćanskim istinama, pokazati im oslobođenje i spas koji je donio Isus Krist, a u trećem su razrađeni načini

kako u čovjeku izliječiti ono bolesno, ukrijepiti slabo i učvrstiti jako u duhovnom životu. Četvrti dio je onda vodio k iskustvu vjere, sakramenata i molitve.

Treći dio toga modela katekumenata je osobito ljude oživljavao u vjeri. Stoga su neki počeli dolaziti i izvan seminara tražeći da im se pomogne u duhovnim patnjama i bezizlaznim situacijama. Oko pet godina smo tako radili s ljudima jedan ili dva puta tjedno, a onda smo 1990. godine odlučili osnovati *Centar za duhovnu pomoć*. Pacijenata je bilo veoma mnogo, te je bilo potrebno školovati nove duhovne pomoćnike za taj i druge takve centre. Osobita iskustva u liječenju duše stekli smo za vrijeme Domovinskog rata, kada smo službeno pohađali ranjenike u Zagrebu, te smo tada mogli još više iskusiti kako pastoral bolesnih liječi čovjekove duhovne organe. Održavajući neku vrstu škola za nove radnike s duhovnim patnicima nastala je potreba da se cijeli taj rad i iskustvo promisle i definiraju.

Tako je nastalo ime *hagioterapija*. Ime želi označiti da je Bog jedini svet i da on u svojoj svetosti može liječiti čovjekovu dušu, a s druge strane da postoji u čovjeku neka vrsta svetih predjela njegove osobnosti, kao što su savjest, kreposti, odnos prema Bogu, religioznost, odnosno da je čovjek kao osoba dostojanstven i u tom smislu svet. Čovjek je na neki način nedodirljiv, njega nitko ne smije uništiti, kao što ga nitko ne može ni stvoriti. On je Božje djelo, zaštićen Božjom rukom i vođen Božjim promislom.

Da bi djelatnici u centrima za duhovnu pomoć, koji se osnivaju u raznim dijelovima naše

domovine, zatim u Austriji, Njemačkoj, Švicarskoj i Belgiji, mogli razumjeti pretpovijest rada metodom hagioterapije, bilo je potrebno napisati ovakvu knjigu. Iz nje se mogu spoznati korijeni, prepoznati sve što se danas razvija iz početnog evangelizacijskog rada. U njoj su zapisani načini duhovne pomoći u radu sa studentima i odraslima, te njihova iskustva o djelotvornosti te pomoći. To je neka vrsta arhiviranog pastorala sa studentima. Svjestan sam da će opisani način molitve, uzet iz Svetog pisma i prakse Crkve, mnogima pomoći da se otvore Kristovu spasenjskom djelovanju. To je svojevrstan dokument jednog vremena traženja i prakse iz koje je izrastao rad na duhovnom pomaganju po metodi hagioterapije. To je dokumentiranje pretpovijesti Centra za duhovnu pomoć, njegova prethodnica i pionirski početak takvoga rada. Naglašavam da izrazi *liječiti* i *iscijeliti* imaju značenje duhovne pomoći u duhovnim tegobama. Ako su opisana poneka iskustva somatskog ili psihičkog ozdravljenja, onda je to samo sekundarni efekt, simptomatsko ozdravljenje nastalo na temelju uklanjanja duhovnog uzroka bolesti.

Pokazalo se da takav posao izvrsno rade laici. A laika je danas sve više na našim teološkim učilištima. Oni služe kao dobri vjeroučitelji, ali ih se može upotrijebiti i u pastoralu Crkve i naviještanju Radosne vijesti. No, jasno je da je u tom radu potrebna suradnja svećenika i laika, te da zapravo dobri duhovni pomoćnici po metodi hagioterapije mogu biti jednako i svećenici, redovnice i redovnici, kao i laici. Budući da je sve manje svećeničkog, pa čak i redovničkog podmlatka, to je za Crkvu i njezin pastoral na

području samaritanskog pomaganja suvremenom čovjeku, kako u Crkvi tako i izvan Crkve, dobro došlo da laici što više postanu aktivna i svjesna Crkva.

Rad je zahtjevan. Uz školovanje, koje za sada traje najmanje tri vikenda putem seminara za hagioterapiju, potrebno je završiti i teološki studij bilo na teološkim institutima bilo na fakultetu. Uz to je potrebno i temeljno poznavanje terminologije, dijagnoze i osnovnih terapija somatske i psihijatrijske medicine. No, nužno je da duhovni pomoćnik ili duhovni asistent ima iskustvo vjere, i da vodi dubok duhovni život. On je posrednik između Isusova spasa i pacijenata. Duhovni asistent je član Crkve, kroz njega Crkva čini samaritansko djelo Isusa Krista.

Iako je Centar za duhovnu pomoć u Zagrebu prihvaćen od strane države kao humanitarna organizacija, te mu država pomaže dajući mu prostorije i dio financijskih troškova, ipak ovaj rad ostaje crkveni, jer iz Crkve proizlazi i samo se po Crkvi može raditi, jer je on zapravo oblik pastoralnog rada Crkve. Budući da hagioterapija nije upućena samo vjernicima, nego i nekršćanima i ateistima, može se govoriti ne samo o pastoralnom nego i o evangelizacijskom radu. Takav je rad ujedno neka vrsta ekumenskog i dijaloškog djelovanja u Crkvi i svijetu. Isus je Spasitelj svakog čovjeka, čitave ljudske povijesti i svih ljudi. Stoga je i Crkva poslana za sve ljude. Zato se i duhovna pomoć po ovoj metodi može pružati ne samo kršćanima nego i svim ljudima, ali uvijek na njima specifičan način. Potrebno je duboko poštovanje pred čovjekom, njegovom

savješću, njegovom slobodom i odlukama i pred milošću kojom Bog vodi svakog čovjeka njegovim putem.

Dalje će o tom novom segmentu u našem vjerničkom životu govoriti stranice ove knjige.

SADRŽAJ

I. UVOD 5
II. DUHOVNE PATNJE. 11
III. DUHOVNA TERAPIJA. 29
IV. DUHOVNI LIJEKOVI. 35
1. Sabrati se 35
2. Priznati grijehe. 36
3. Opraštati 37
a) Prihvatiti volju Božju – »oprostiti Bogu« 38
b) Oprostiti sebi 40
c) Oprostiti drugima. 40
4. Bog te ljubi 43
5. Molitva za Božju ljubav. 47
6. Isus se dotiče duhovne bolesti. 55
7. Prihvatiti neprihvatljivo. 68
8. Zahvaljivati Bogu za sve. 77
9. Molitva za otkupljenje 82
10. Odricanje 87
11. Liječenje međuljudskih odnosa 96
12. Bog je ljubav 103
13. Dijete Božje 104

14. Od Boga dolazi sve 105
15. Biti u Duhu Svetom. 112
16. Moliti za sebe. 119
17. Voljeti druge 120
18. Tražiti volju Božju 122
19. »Njegove nas rane iscijeliše« 122
20. Krv Isusova otkupljuje 124
21. Snaga Isusova imena 125
22. Snaga Isusove smrti i uskrsnuća . . . 127
23. Moliti se Majci Božjoj 128
V. ZAKLJUČAK 131